

Malta

Samenvatting

Het Maltese herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan*; RRP) is onderverdeeld in zes componenten die bestaan uit 30 hervormingen en 17 investeringen. Van de middelen zal 54% worden besteed aan klimaatdoelen en 26% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De grootste bestedingen vinden plaats ten behoeve van de decarbonisatie van het transport (110 miljoen euro) en op het gebied van energie-efficiëntie, schone energie en een circulaire economie (78 miljoen euro). Belangrijke voorgenomen hervormingen liggen op het gebied van het openbaar bestuur, het gezondheidssysteem en het onderwijs. Het Maltese plan omvat in totaal 316 miljoen euro aan subsidies.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De voorgenomen hervormingen en investeringen sluiten volgens de Commissie aan op de landspecifieke aanbevelingen die Malta in 2019 en 2020 heeft ontvangen in het kader van het Europees Semester, met name die op het gebied van het openbaar bestuur, het gezondheidssysteem, onderwijs en training en de digitale en groene transitie. Op het gebied van pensioenen, agressieve belastingplanning en onderzoek en innovatie worden de uitdagingen die in de landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld gedeeltelijk geadresseerd in het plan.

Om de onafhankelijkheid en effectiviteit van het rechtssysteem te versterken bevat het plan maatregelen om de benoemingsprocedure van de opperrechter en de leden van de rechterlijke macht te wijzigen, het aantal leden van de rechterlijke macht uit te breiden en het rechtssysteem verder te digitaliseren. Met betrekking tot rechtsvervolging treft Malta maatregelen om de duale rol van de procureur-generaal, als zowel aanklager als juridisch adviseur van de regering, te scheiden. Daarnaast zal van rechtszaken waaraan een straf van twee jaar of meer zou zijn gekoppeld, de vervolging worden ondergebracht bij de procureur-generaal in plaats van bij de politie.

Om corruptie en witwassen aan te pakken voorziet het plan in de implementatie van een Nationale Anti-Fraude en -Corruptiestrategie, de hervorming van de organisatie die belast is met de terugvordering van onterecht verkregen vermogen, de hervorming van de Permanente Anti-Corruptie Commissie en in het nemen van de noodzakelijke stappen om de tekortkomingen aan te pakken die in juni van dit jaar zijn vastgesteld door de *Financial Action Task Force*. De implementatie van de vorig jaar opgestelde Anti-Witwasstrategie en het bijbehorende actieplan voor 2021-2023 is één van de hoekstenen van het RRP voor het aanpakken van zwaktes op het gebied van witwassen. De focus ligt hierbij op het opsporen, onderzoeken en vervolgen van witwassen. Dat sluit volgens de Commissie goed aan bij de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020, waarin werd opgeroepen tot effectieve handhaving van antiwitwaswetgeving.

Om agressieve belastingplanning door zowel particulieren als multinationals tegen te gaan voorziet het plan in de introductie van wetgeving rond verrekenprijzen en in wetsvoorstellen met maatregelen die gerelateerd zijn aan ingaande en uitgaande dividenden en rente- en royaltybetalingen. Zo wordt voorgesteld om de belastingvoordelen te beperken ten aanzien van dividenden uitbetaald aan entiteiten die zijn gevestigd in landen die op de EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties staan. De Commissie maakt hierbij wel de kanttekening dat de geografische omvang van deze maatregel beperkt is. Ten aanzien van de wetgeving rond verrekenprijzen stelt de Commissie dat dit de mogelijkheden voor winstverschuivingen vermoedelijk zal verminderen. Een volledige implementatie van de wetgeving is hiervoor wel cruciaal. De Commissie is positief over voorgenomen maatregelen rond ingaande en uitgaande dividenden en rente- en royaltybetalingen, maar stelt dat de burgerschaps- en verblijfsregelingen een risico op dubbele niet-belasting voor zowel bedrijven als individuen met zich mee blijven brengen, met name voor bestaande aanvragers van deze regelingen.

In het RRP worden in lijn met de landspecifieke aanbevelingen maatregelen voorgesteld om de houdbaarheid van het pensioenstelsel te waarborgen. Zo zal er een beoordeling van het huidige pensioenstelsel plaatsvinden en zal de regering een actieplan publiceren waarin beleidsvoorstellen worden gedaan (en waar relevant ook wetsvoorstellen) om de lange termijn houdbaarheid van het

pensioenstelsel te verbeteren. De Commissie merkt hierbij op dat het RRP geen expliciete mijlpalen of doelen bevat voor het implementeren van dergelijke voorstellen.

Om de weerbaarheid van het gezondheidssysteem te versterken voorziet het plan onder meer in maatregelen om de gezondheidszorg verder te digitaliseren, gezondheidsproblemen bij kinderen beter te voorkomen en het in dienst nemen van noodzakelijke buitenlandse werknemers in de gezondheidszorg te vergemakkelijken.

Om de kwaliteit en inclusiviteit van het onderwijs te versterken en het ontwikkelen van vaardigheden te bevorderen bevat het plan maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan en de toegang tot omscholings- en bijscholingsprogramma's te versimpelen door onder meer digitale opleidingen aan te bieden. Volgens de Commissie zullen deze maatregelen risico's op armoede en sociale uitsluiting verlagen. Daarnaast voorziet het plan in de implementatie van de recent aangenomen werkgelegenheidsstrategie voor oudere werknemers en laaggeschoolde volwassenen. Dit zal volgens de Commissie de weerbaarheid van de Maltese arbeidsmarkt versterken.

De Commissie oordeelt dat het plan in voldoende mate alle of een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020 adresseert. De Commissie erkent dat niet alle landspecifieke aanbevelingen volledig worden geadresseerd, maar verwacht dat het plan bijdraagt aan het aanpakken van langdurige structurele uitdagingen op het gebied van het bestuur (inclusief agressieve belastingplanning, witwassen en het rechtssysteem), het onderwijs, het gezondheidssysteem en de arbeidsmarkt. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Mijlpalen en doelen

Het voorgestelde uitvoeringsbesluit omvat 138 mijlpalen en doelen voor alle voorgenomen hervormingen en investeringen. De Commissie vindt dat de indicatoren duidelijk, veelomvattend en realistisch zijn en het ambitieniveau van de in het RRP voorgestelde hervormingen en investeringen adequaat weergeven. De uitbetalingen die aan de mijlpalen en doelen zijn gekoppeld zijn voldoende gespreid en er zijn voldoende prikkels om gedurende de gehele looptijd van de RRF de noodzakelijke hervormingsmaatregelen door te voeren. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie. Vanwege het ontbreken van details van hervormingen op het gebied van pensioenen, is het van belang dat de Commissie de uitwerking van deze maatregelen tijdens de implementatiefase goed blijft monitoren.

Controlesystemen

Het interne controlesysteem is volgens de Commissie gebaseerd op robuuste processen en structuren en de verantwoordelijkheden van de betrokken actoren zijn duidelijk omschreven en toegewezen. Het ministerie dat verantwoordelijk is voor het beheer van EU-fondsen – het ministerie van de minister-president – wordt ook verantwoordelijk voor de algehele coördinatie, het beheer en de monitoring van het RRP. De audits zullen worden uitgevoerd door het onafhankelijke Interne Audit- en Onderzoeksdepartement. De Commissie stelt dat het wettelijke mandaat van de coördinerende instantie en van de andere autoriteiten die betrokken zijn bij de uitvoering en monitoring passend is, en goed is gedefinieerd in het plan. Daarnaast concludeert de Commissie dat de regelingen die Malta in het RRP voorstelt om dubbele financiering uit andere EU-fondsen, belangenverstreming, fraude en corruptie te voorkomen, op te sporen en te corrigeren bij het gebruik van middelen uit het RRP toereikend en technisch uitvoerbaar zijn.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Maltese herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad. Het kabinet deelt daarbij wel bovengenoemde zorgen van de Commissie en zal toezien op een effectieve implementatie van de maatregelen die in het plan zijn opgenomen. Het kabinet zal de beoordeling door de Commissie van het behalen van mijlpalen en doelen, in het bijzonder degene die in de loop van de tijd nog nader geconcretiseerd worden, nauwgezet volgen.